

ԲԱՆԱՎՈՐ ԽՈՍՔԻ ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՄԸ

ABSTRACT

TEACHING ORAL SPEECH

The present article focuses on teaching oral speech to students focusing particularly on listening and speaking skills. The article discusses strategies, methods of teaching and developing oral speech skills highlighting its importance in language learning.

Key words: *listening, speech, speaking, oral language, written language, conversation strategies, dialogue, speaking activities.*

РЕЗЮМЕ

ОБУЧЕНИЕ УСТНОЙ РЕЧИ

Данная статья посвящена развитию навыков устной речи, в частности аудированию и говорению. В статье обсуждаются методы, которые должны быть использованы специалистами устной речи в процессе обучения. В статье подчеркивается важность обучения устной речи при изучении иностранного языка.

Ключевые слова: *аудирование, устная речь, письменная речь, стратегии ведения диалога, методы развития разговорной речи.*

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Մույն հոդվածը նվիրված է բանավոր խոսքի զարգացման հմտություններին, առիասարակ բանավոր խոսքն ուսուցանելուն:

Քննված են այն բոլոր մեթոդները, որոնք պետք է կիրառվեն մասնագետների կողմից ուսուցման գործընթացում: Չժխտելով գրավոր խոսքի կարևոր դերը՝ հարկ ենք համարում նշել, որ բանավոր խոսքն անմիջական և ավելի ազդեցիկ է ունկնդրի համար:

***Բանալի բառեր՝** լսելը, խոսելը, բանավոր խոսք, գրավոր խոսք, խոսքի մարտավարություն, երկխոսություն, խոսքի զարգացման մեթոդներ:*

Խոսելու հմտությունը երկկողմանի գործընթաց է, որն իր մեջ ներառում է նաև լսելու հմտությունը: Խոսելու հմտությունն արտահայտվում է երկու ձևով՝ երկխոսություն և մենախոսություն: Երկխոսության դասավանդման գործնական նպատակն է սովորողներին սովորեցնել օտար լեզվով հաղորդակցվել որոշակի թեմաների և լեզվական նյութի շրջանակներում: Երկխոսության ուսուցումը քերականության, շարադասության և բառապաշարի յուրացման միջոց է, որն օգտագործվում է արտասանական, ինչպես նաև կարդալու և գրելու հմտությունները զարգացնելու համար: Այսպիսով, երկխոսություն ուսուցանելը դասի էական բաղկացուցիչ մասերից մեկն է, որն ապահովում է սովորողների առաջադիմությունը լեզվի ուսուցման մեջ հետաքրքրություն է առաջացնում առարկայի նկատմամբ:

Բանավոր խոսքը գրավոր խոսքի համեմատ ավելի ճկուն է, ազատ, բնութագրվում է բառապաշարային և քերականական որոշակի առանձնահատկություններով: Հարկ է նշել, որ սովորողը պետք է օգտագործի բանավոր խոսքին բնորոշ պարզ շարադասությամբ արտահայտված նախադասություններ: Սովորողը նաև պետք է ծանոթ լինի խոսակցական բառապաշարին բնորոշ որոշ առանձնահատկություններին, այլապես այն լսելիս չի հասկանա, և սեփական խոսքը արհեստական կլինի:

Անգլերենում երկխոսության կառույցները բազմազան են.

1. Հարց-պատասխան

2. Հարց-հարց

3. Պնդում-պնդում

4. Պնդում-հարց

Դպրոցական ուսուցման մեջ սովորաբար կիրառվում է երկխոսության միայն մեկ կառույց՝ հարց-պատասխան: Ավելին՝ աշակերտի երկխոսությունները արհեստական են, և, որպես կանոն, բացակայում են վերը նշված գրեթե բոլոր առանձնահատկությունները:

Դասավանդողները օգտագործում են զրույցի տարբեր ռազմավարություններ՝ օգնելու սովորողներին երկխոսություններ վարել, ինչպես օրինակ, ձայնագրել այս երկխոսությունները՝ դրանց համար սահմանելով 3-ից 15 բույս ժամանակահատված՝ դասավանդողի հայեցողությամբ: Հաղորդակցման ձայնագրման ռազմավարության կիրառմամբ սովորողները հազվադեպ հնարավորություն են ստանում սովորելու միմյանցից և իրենք իրենցից, քանի որ երկխոսություն վարելիս նրանք շատ սխալներ են թույլ տալիս: Դասավանդողները վերահսկում են ռազմավարության պատշաճ կիրառումը՝ լսելով և գնահատելով ձայնագրությունը:

Հավաստի ապացույցներ կան, որ սովորողների միջև նման երկխոսությունները կարող են արդյունավետ լինել: Քլերնելը (Clernell, 1994), լսարանների իր դիտարկումներում նկատեց սովորողների վարքագծի արտասովոր փոփոխություն, երբ դասավանդողը հեռացավ զրույց վարող սովորողների խմբերից, նա տեսավ սահուն խոսքի, իմպրովիզացիայի և բառերի ստեղծագործական կիրառման զգալի աճ:

Երկխոսության ուսուցման մեկ այլ ռազմավարություն դերախաղն է: Ի՞նչ է դերախաղը: Դերախաղը խոսելու հմտության ցանկացած գործունեություն է, երբ դու կա՛մ քեզ դնում ես ուրիշի տեղը, կա՛մ մնում ես քո տեղում, բայց քեզ համար ստեղծում ես երևակայական իրավիճակներ:

Դերային խաղերի ընդգրկումը դասասենյակում մեծացնում է լեզվական արտահայտման բազմազան հնարավորություններ, նաև շատ գվարձալի է: Ընդունված կարծիք կա, որ ուսուցումը տեղի է ունենում, երբ գործողությունը հիշարժան է և գրավիչ: Ջերեմի Հարմերը ճիշտ է համարում դերախաղի օգտագործումը հետևյալ պատճառներով.

- Զվարճալի է և մոտիվացնող:
- Առավել պասիվ սովորողները հնարավորություն են ստանում ավելի հեշտ արտահայտվելու:

Դասասենյակի աշխարհն ընդլայնվում է՝ ներառելով արտաքին աշխարհը՝ այդպիսով առաջարկելով լեզվական հնարավորությունների շատ ավելի լայն շրջանակ: Ի հավելումն այս պատճառների՝ սովորողները հնարավորություն են ստանում իրենց անգլերենը փորձարկել անվտանգ միջավայրում: Կարող են ստեղծվել իրական իրավիճակներ, և սովորողները կարող են օգուտ քաղել գործնական կիրառելիությունից: Միսալներ կարելի է թույլ տալ: Երբ սովորողները դերախաղ են վարում, նրանք կարող են պարզել, որ խցանված են բառերի և արտահայտությունների միջև: Գործնական փուլում դասավանդողը հնարավորություն ունի «սնուցել» համապատասխան բառապաշարով, կարող է անհրաժեշտ լինի, որ դասավանդողը հանդես գա որպես մի տեսակ «քայլող բառարան»՝ վերահսկելով դասը: Դրանով նրանք բնական և հիշվող միջավայրում կսովորեն նախադասության կառույցներ և նոր բառապաշար:

Լսարանում խոսելու պրակտիկան պետք է սովորողներին հնարավորություն ընձեռի ձեռք բերել փորձ՝ օգտագործելով վերը նշված արդյունավետ բանավոր հաղորդակցության բոլոր «նախադրյալները»:

Ինչո՞վ է օգտակար լսարանային գործունեությունը խոսելու պրակտիկայի համար: Լսարանում խոսելու ամենակարևոր առանձնահատկությունն այն է, որ սովորողներին հավաստի հնարավորություն ընձեռվի, որպեսզի հասկանան բառերի

ինաստները և օգտագործեն իրենց ունեցած գիտելիքները օտար լեզվով: Նրանք պետք է խրախուսվեն՝ դառնալու իրենց գիտելիքների ավելի ճկուն կիրառողներ՝ մշտապես դիտարկելով հաղորդակցական նպատակը: Կրտսեր կամ սկզբնական մակարդակի սովորողների համար դասավանդողը կարող է սկսել գուշակության խաղերից, որոնք պահանջում են միայն մեկ բառով պատասխաններ և աստիճանաբար ավելացնում են բարդությունը, որպեսզի սովորողները հնարավորինս շուտ հնարավորություն ունենան արտահայտվելու խոսույթի ավելի երկար տարրերով:

Խմբային քննարկումները մեծ լսարաններում արդյունավետ խոսելու գործունեության վերաբերյալ են (Vr. 1981): Օտար լեզվի լսարանի սովորողները պետք է լայն հնարավորություն ունենան մասնակցելու խմբային քննարկումներին, մտազրոհին՝ արտասանելով բառ, տերմին, արտահայտություն կամ նախադասություն և անպայման վարեն երկար գրույց. Իրականում լսարանային ժամանակի զգալի մասը պետք է հատկացվի նման խմբային գործողություններին, որպեսզի հեշտացվի առանձին սովորողների խոսելու խնդիրը:

Հետադարձ կապը՝ որպես բանավոր պրակտիկայի անբաժանելի մաս, հատկապես կարևոր է սովորողներին խրախուսելու համար՝ զարգացնելու հաղորդակցման տարբեր հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են հաջողված բանավոր հաղորդակցության համար: Կարևոր է, որ դասավանդողները կարծիք հայտնեն խոսակցական կատարողականի վերաբերյալ, որը կարող է մատնանշել ոչ միայն անհատական դժվարությունները, այլև ուժեղ կողմերը, որոնք սովորողը կարող է օգտագործել, ինչպիսիք են՝ հարուստ բառապաշարը, շեշտը կամ հաճելի անհատականությունը: Նման արձագանքները պետք է փոխանցվեն այնպես, որ աջակցեն սովորողներին, այլ ոչ թե խայտառակ են նրանց:

Ինքնագնահատումը և ինքնավերլուծությունը կարող են լինել մեկ այլ օգտակար միջոց օտար լեզվով խոսակցականը բարելավելու

համար: Սովորողները կարող են ձայնագրվել կամ կարող են իրենց ձայնագրել՝ օգտագործելով տեսանկարահանում: Իրենց և ուրիշներին դիտելիս սովորողները կարող են կատարել ինքնավերլուծություն, որը նրանց հնարավորություն կտա մեծապես բարելավելու իրենց բանավոր խոսքը:

Վերոնշյալները ընդամենը մի քանի եղանակներ են, որոնց միջոցով դասավանդողը կարող է պատշաճ ուշադրություն դարձնել խոսակցական հմտություններին:

Խոսակցական լեզվի դասավանդումը հաճախ ընկալվում է որպես շատ բարդ խնդիր ինչպես դասավանդողի, այնպես էլ սովորողների համար: Ըստ հաղորդակցական մոտեցման վրա հիմնված ուսումնական նյութերի մեծ մասի՝ այն ներկայացնում է «իրական հաղորդակցությունը վավերական իրավիճակներում», բայց իրականում դեռևս մեծապես հիմնված է գրավոր անգլերենի նկարագրությունների վրա (Vule, 1995): Խոսքի ուսուցումը խոսույթի տեսանկյունից ենթադրում է մանկավարժական անցում լեզվական կատարողականի վրա կենտրոնացումից դեպի ավելի պրագմատիկ տեսակետի վրա կենտրոնացում: Խոսակցական փոխազդեցության համատեքստային և իրավիճակային առանձնահատկությունները պետք է դառնան լսարանի գործունեության և անձնական նկատառումների անբաժանելի մասը:

Ինչ վերաբերում է լսելու հմտությանը, ապա այն լավ կազմակերպված է որպես լեզվի ուսուցման կարևորագույն հարթակ և մնում է ամենաքիչ հասկացված գործընթացներից մեկը: Առօրյա կյանքում լսելու հմտությունը շատ ավելի շատ է օգտագործվում, քան որևէ այլ լեզվական հմտություն: Միջին հաշվով մենք կարող ենք ակնկալել, որ մենք լսում ենք երկու անգամ ավելի շատ, քան խոսում ենք, չորս անգամ ավելի շատ, քան կարդում ենք և հինգ անգամ ավելին, քան գրում ենք (Rivers, 1981): Լսելու կարևորությունը չի կարելի թերագնահատել. պարտադիր է, որ այն ներառվի օտար լեզուների ուսումնական ծրագրերում: Ուիվերը (Weaver, 1972)

այսպես է մեկնաբանում մեր լսողական գիտակցության խուսափողականությունը. «Ի վերջո, լսելը ոչ այնքան դրամատիկ է, ոչ այնքան աղմկոտ, որքան խոսելու հմտությունը: Խոսողը բոլոր ունկնդիրների ուշադրության կենտրոնում է, մինչդեռ ունկնդրողը հաճախ թվում է, թե պարզապես այնտեղ է, ոչինչ չի անում»:

Լսելու հմտության և լեզվի ուսուցման երեք տեսակետ կա. յուրաքանչյուրն օգտագործում է «լսել» տերմինը լեզվի ուսուցման բնույթի և գործընթացում լսելու դերի վերաբերյալ իր հաստիկ տեսանկյունից.

1) Լսել՝ կրկնելու համար

Լսելը և կրկնելը հիմնական բաղադրիչներն են ինչպես աուդիոլեզվական, այնպես էլ իրավիճակային ուսուցման մեջ, և այս մոդելները շարունակում են օգտագործվել մի շարք ծրագրերում: Լսելը և կրկնելը նաև այլ տեսակի ուսուցողական ձևաչափերով արտասանական աշխատանքի համար օգտագործվող տեխնիկա է: Այստեղ սովորողին առաջարկվում է լսելու մոդելը (նախադասություն, արտահայտություն, բառ, ձայն) «լսելու» և վերարտադրելու համար:

2) Լսել՝ հասկանալու համար

Ուսուցումն այստեղ ուղղված է օգնելու սովորողների մոտ զարգացնել լսելը «որպես լսելու հմտություն», որպեսզի արագ և ճշգրիտ հասկանան խոսակցական լեզվի իմաստը:

3) Հարցին ուղղված պատասխան

Այստեղ սովորողներին առաջարկվում է լսել բանավոր տեքստ (նախադասություն, երկխոսություն, զրույց, պարբերության ընթերցում, զրույց կամ դասախոսություն), այնուհետև պատասխանել բովանդակության վերաբերյալ փաստացի (վիկտորինա ռճով) ըմբռնման հարցերի՝ «ապացուցել», որ հասկացել են: Հարցերը ճիշտ-սխալ են, բազմակի ընտրությամբ, բաց թողածը լրացնող, կարճ պատասխան և նմանատիպ հարցերի տեսակներ՝ փոխառված ընթերցանության ավանդական տեխնիկայից:

Առաջադրանքին արձագանքման մոդել

Այս մոդելում սովորողների համար սահմանվում են լեզվական առաջադրանքներ, որոնք պետք է կատարեն անհատապես կամ փոքր խմբերի համագործակցությամբ: Հիմնականում առաջադրանքները կառուցված են այնպես, որ նրանք օգտագործում են բանավոր տեքստում տրված տեղեկատվությունը ոչ թե որպես ինքնանպատակ, այլ որպես ռեսուրս, որը պետք է օգտագործվի հաղորդակցական առաջադրանքի արդյունքի հասնելու համար:

Լսելու կարևորությունը լեզվի ուսուցման մեջ

Ոչ մի այլ տեսակի լեզվական ներածություն այնքան հեշտ չէ մշակել, որքան խոսակցական լեզուն, որը ստացվում է լսելու միջոցով: Լեզվի ուսումնասիրության սկզբնական փուլերում, նախքան լավ կարդալ սովորելը, սովորողները լսելով է, որ կարողանում են առավել անմիջական կապ ունենալ լեզվի իմաստի հետ: Նրանք կարող են օգտագործել խոսակցական լեզուն տարբեր մակարդակներում՝ լեզվական համակարգերի փոխգործակցության մասին իրազեկություն ձեռք բերելու համար, և այդպիսով ստեղծել արդյունավետ հմտություններ: Լեզվի միջանկյալ համակարգում լսելու հմտությունը կարող է օգտագործվել մանրուքների մասին տեղեկացվածությունը խթանելու համար:

Խոսելու ճիշտ համամասնությունը գտնելու համար յուրաքանչյուր մակարդակի սովորողներին կարող են օգնել հետևյալ հարցերը.

1) Ո՞րն է դասավանդողի խոսքի նպատակը լսարանում:

Արդյոք դասավանդողի խոսքը կենտրոնացած է դասի վրա: Արդյոք այն գործում է նոր իրավիճակի համար համատեքստ ստեղծելու, նոր համակցություններով ծանոթ նյութերով պրակտիկա տրամադրելու և հիմնական կառուցվածքային տարբերությունները ընդգծելու համար: Թե՞ դասավանդողները շատ ժամանակ են ծախսում քերականությունը բացատրելու, բառապաշարը

սահմանելու, բարդ վարժություններ ստեղծելու համար, որոնք ավելի քիչ լեզվական արժեք ունեն սովորողների համար:

2) Արդյոք դասավանդողի խոսակցությունն ա՞յն մակարդակի վրա է, որը հասանելի է աշակերտին:

Արդյոք դասավանդողները սաստարո՞ւմ են այս մենախոսությանը, որպեսզի նոր բառապաշարը հասկանալի լինի իրենց ներկայացման համատեքստում: Թե՞ նրանք շրջում են վերացարկումների շուրջ, որոնք որևէ լեզվով դուրս են սովորողների փորձառության ոլորտից:

3) Ո՞ւմ ձայնն են լսում սովորողները:

Սովորողների լսելու ընթացքում դասավանդողները տրամադրո՞ւմ են մի շարք ձայներ, երգեր, ռադիոհոլովակներ, ձայնագրված երկխոսություններ և տեսահոլովակներ:

4) Արդյոք սովորողը խոսո՞ւմ է՝ ելնելով իր խոսելու պատրաստակամությունից:

Արդյոք սովորողները հեշտությա՞մբ են գտնում իրենց անհրաժեշտ բառերը: Արդյոք ձայնավորներն ու բաղաձայնները լա՞վ են ձևավորված, և արդյոք շեշտադրման և հնչերանգի ձևանմուշները լեզվակրի՞՞ են պատկանում: Թե՞ սովորողական խոսակցությունները աշխատատար են, աղավաղված և հիմնականում սխալ: Արդյոք յուրաքանչյուր նախադասության կառուցումը երկա՞ր ժամանակ է պահանջում: Արդյոք խոսելու հմտությունը հետևո՞ւմ է մայրենի լեզվից թարգմանության գործընթացից:

Բարեբախտաբար հոգեբան հետազոտողները և լեզվի տեսաբանները կարող են որոշ սկզբունքներ առաջարկել խոսքը լսարանում ըմբռնելու համար:

Լսողական ըմբռնման սկզբունքները լսարանում

Հետազոտության արդյունքները առաջարկում են մի շարք սկզբունքներ օտար լեզվի դասին լսողական գործունեություն իրականացնելու համար:

1. Ավելացրե՛ք օտար լեզվի դասաժամի օգտագործման ժամանակը: Լսելը դարձրե՛ք նոր նյութ սովորելու հենքը: Այն պետք է

լինի հետաքրքիր, հասկանալի, հարստացվի արտալեզվական նյութերով և հիմնված լինի դասի վրա:

2. Օգտագործե՛ք լսելը այլ գործողություններից առաջ: Խնդրե՛ք սովորողներին լսել նյութը, նախքան նրանցից պահանջելը խոսել, կարդալ կամ գրել դրա մասին:

3. Ներառե՛ք և՛ ընդհանուր, և՛ ընտրովի լսում: Ընդհանուր լսումը խրախուսում է սովորողներին հասկանալ էությունը, հիմնական գաղափարը, թեման, իրավիճակը կամ դրվածքը: Ընտրովի լսումը ցույց է տալիս սովորողի ուշադրությունը ձևի մանրամասների վրա և խրախուսում է ճշգրտությունը լեզվական համակարգի ստեղծման գործում:

4. Ակտիվացրե՛ք բարձր մակարդակի հմտությունները.

5. Աշխատե՛ք մշակման ավտոմատացման ուղղությամբ:

Ներառե՛ք վարժություններ, որոնք օգնում են ճանաչել և հիշել նյութը: Օգտագործե՛ք ծանոթ նյութ: Խրախուսե՛ք նրանց նկատել, թե ինչպես են իրենք արդյունավետ աշխատում տեքստի հետ: Փորձե՛ք խթանել ճկունությունը բազմաթիվ եղանակներով, որոնք նրանք կարող են օգտագործել լեզուն հասկանալու համար: Կիրառե՛ք ինտերակտիվ ունկնդրում:

Շատ միջոցներ կարող են մշակվել ինչպես խմբերի, այնպես էլ անհատների համար, որպեսզի ակտիվացնեն լսողական ըմբռնումը սովորողների մոտ.

1. Բառախաղեր, որոնց պատասխանները պետք է ստացվեն բանավոր հուշումներից:

2. Թվային խաղեր և բանավոր պատմվածքի թվաբանական խնդիրներ:

3. Հարցեր՝ ինչ-որ բան բացահայտելու համար:

4. «Գաղտնաբառ, վտանգ, քսան հարց» տարբերակները, որոնցում ուշադիր լսելը կարևոր է հարցերին պատասխանելու համար:

5. «Ընդհանրական առեղծվածներ», որտեղ դասավանդողը (կամ ձայնագրությունը) պատմում է պարբերության երկարությամբ

առեղծվածային պատմություն, որին հաջորդում է փոքր խմբային աշխատանք, որտեղ սովորողները լուծումներ են ձևակերպում:

6. Խաղային առեղծված, որտեղ յուրաքանչյուր խումբ լսում է մի ձայնագրություն՝ որոշ հուշումներ պարունակող, այնուհետև կիսվում է տեղեկություններով, որպեսզի լուծի առեղծվածը:

Մեկ այլ ավելի պահանջկոտ գործունեության բազմազանություն ներառում է.

1. հանելուկներ
2. տրամաբանական առաջադրանքներ
3. ինտելեկտուալ խնդիրների լուծում.

ESL/EFL դասավանդողները մի քանի պարտականություններ ունեն՝ կապված լսելու հմտության հետ: Սկզբում նրանք պետք է հասկանան այն առանցքային դերը, որ ունկնդրումը խաղում է լեզվի ուսուցման գործընթացում, որպեսզի օգտագործեն լսելը այնպես, որ հեշտացնեն այս գործընթացը, իսկ հետո ըմբռնեն լսելու գործընթացի բարդ ինտերակտիվ բնույթը:

Խոսքը սովորաբար պարզապես հիմնական հաղորդակցություն չէ, այն ներառում է մտածողության գիտելիքներ և հմտություններ, պահանջում է պրակտիկա և վերապատրաստում:

Խաղերը դասավանդողի զինանոցի կենսական մասն են՝ ոչ միայն նրանց տրամադրած լեզվական պրակտիկայի, այլև իրենց ունեցած «թերապևտիկ» ազդեցության շնորհիվ: Դրանք կարող են օգտագործվել դասի ցանկացած փուլում, որպեսզի ստեղծեն զվարճալի ու հանգիստ մթնոլորտ, և հատկապես օգտակար են երկար օրվա վերջում, որպեսզի սովորողներն ուրախ հեռանան իրենց անգլերենի դասից:

1. Ճի՛շտ հարց տվեք:

Սովորողները բաժանվում են զույգերի, որոնցում կան A և B:

Սովորող A-ին յուրաքանչյուր զույգում տրվում են հետևյալ քարտերը.

Մեքենա
Երեկ
Նյուտոն
Թերթ

Աշակերտ A-ն պետք է B-ին հարցեր տա, որպեսզի B-ն հստակ հնչեցնի A-ի քարտի վրա գրված պատասխանը: Եթե B-ն ստույգ պատասխանը չի տալիս, Ա-ն պետք է նորից տա հարցը, իսկ B-ն ստանում է միավոր, եթե ճիշտ է: Այս խաղը, որը հարմար է բոլոր մակարդակների համար (չնայած դասավանդողը կընտրեր ավելի բարդ պատասխաններ ավելի առաջադեմ սովորողների համար) շատ զվարճալի է և բավականին դժվար, քանի որ A-ն պետք է մտածի ճիշտ հարցի մասին, որպեսզի ստանա ճիշտ պատասխանը:

Վիկտորինաները միշտ կարող են օգտագործվել հաճելի և մոտիվացնող ձևով հատուկ լեզվական տարրեր կիրառելու համար: Այս օրինակում սովորողները կկիրառեն անցյալ ժամանակը:

Աշակերտները բաժանվում են երկու թիմի. յուրաքանչյուր թիմին ժամանակ է տրվում գրելու ընդհանուր գիտելիքների մի շարք հարցեր՝ օգտագործելով անցյալ ժամանակը: Նրանց հարցերը կարող են լինել հետևյալը.

Ո՞վ է եղել առաջին մարդը լուսնի վրա:

Ի՞նչ էր Ամերիկայի վերջին նախագահի անունը:

Ե՞րբ էր Մեուլի Օլիմպիական խաղերը:

Խաղում A թիմի անդամը հարց է տալիս B թիմի անդամին: Եթե հարցը ճիշտ է ասված, A թիմը ստանում է մեկ միավոր: Եթե B թիմի անդամն անմիջապես ստանում է պատասխանը, թիմերը ստանում են երկու միավոր: Եթե պատասխանը ստանալու համար նա պետք է խորհրդակցի թիմի մնացած անդամների հետ, թիմը ստանում է մեկ միավոր:

Նման խաղերը երկար տարիներ լայնորեն կիրառվում են:

Լեզվի ուսուցման նյութերը, ընդհանուր առմամբ, երբեմն սովորողներին տալիս են խոր մասնագիտական պատկերացում

այնպիսի հարցերի վերաբերյալ, որոնց դեպքում ակնկալվում է պատասխանել «Այո՝/Ո՛չ»:

Բանավոր փոխազդեցություններ

1. Գտե՛ք մեկին, ով...

Այս գործունեությունը նախատեսված է ստիպելու սովորողներին ակտիվորեն տալ մի շարք տարբեր հարցեր:

Յուրաքանչյուր սովորողի տրվում է հետևյալ քարտը.

Գտե՛ք մեկին, ով՝

- 1) սիրում է շոկոլադ
- 2) հաճախ գնում է կինոթատրոն
- 3) ունի երեք եղբայր
- 4) երեկ երեկոյան ուշ գնաց քնելու
- 5) նվագում է կիթառ:

Այնուհետև բոլոր սովորողները ոտքի են կանգնում և պտտվում՝ միմյանց հարցեր տալով. «Միրու՛մ եք շոկոլադ»: Եթե նրանք ստանում են «այո» պատասխանը, ապա նշված տարածքում գրում են այդ անձի անունը: Յուրաքանչյուր սովորողի կարող են միայն մեկ անգամ հարց տալ: Գործողությունն ավարտվում է, երբ սովորողը յուրաքանչյուր հարցի համար ստանում է անուններ:

Գործունեությունն ակնհայտորեն աղմկոտ է, բայց զվարճալի է: Դասավանդողները կարող են ապահովել իրենց ցանկացած հարցի պրակտիկա՝ փոխելով քարտի կետերը: Գործունեությունը հատկապես հարմար է մի խմբի համար, որը վերջերս է ձևավորվել, քանի որ այն օգնում է ծանոթանալ միմյանց հետ:

2. Հարցաթերթիկներ

Հարցաթերթիկները օգտակար միջոց են՝ խրախուսելու հատուկ լեզվական կետերի կիրառումը հետաքրքիր և մոտիվացնող ձևով: Այս օրինակում սովորողները միմյանց կհարցնեն այն ֆիլմերի մասին, որոնք իրենք տեսել են (կամ չեն տեսել): Դասավանդողը և աշակերտները քննարկում են վերջին ցուցադրված ֆիլմերից մի քանիսը: Սովորողներին տրվում է հետևյալ ձևաթուղթը.

Ֆիլմի անվանումը.....

Նշե՛ք, եթե տեսել եք.....

Նշե՛ք, եթե.....

Լավ, բավարար, վատ

Այնուհետև սովորողները հարցնում են իրար՝ տալով այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են «Դուք տեսե՞լ եք ֆիլմը»: «Ի՞նչ եք մտածում դրա մասին: Ինչպես գրված է ձևաթղթում, նրանք գրում են (v), որտեղ նշված է: Այնուհետև մի կարճ պարբերություն են գրում դրա վերաբերյալ:

Այսպիսով, գործողությունը ապահովում է լեզվական տարրերի կիրառում և ցույց է տալիս, թե ինչպես կարող են ինտեգրվել բանավոր և գրավոր հմտությունները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Browne G.** (1993). Teaching communicative strategies to develop communicative competence. The language teacher.
2. **Dorman** (1817). Speech communication. London.
3. **Jeremy Harmer** (1989). The practice of English language teaching, Longman.
4. **Lyle** (1993). Understanding body language. Bounty books.
5. **Lynch** (1998). Listening. Oxford University Press.
6. **Marianne Clce Murcia** (1987). Teaching English as a second or foreign language, Oxford.
7. **Rivers** (1981). Teaching foreign language skills. The University of Chicago Press, Chicago.
8. **Rogova** (1983). Methods of teaching English, Moscow.
9. **Weaver** (1972). Human listening: Processes and behavior. Published by Bobbs-Merril.
10. **Yule** (1995). The study of language. New York, Cambridge University Press.

Լիլիթ Ադյան - դասախոս, Եվրոպական լեզուների և հաղորդակցության ֆակուլտետ, անգլերենի թիվ 1 ամբիոն

Lilit Adyan - lecturer, Faculty of European Languages and Communication, English Chair №1

Лилит Адян – преподаватель, Факультет европейских языков и коммуникации, кафедра английского языка № 1

Ներկայացվել է խմբագրություն՝ 12.05.22, տրվել է գրախոսության՝ 19.05.22 - 26.05.22, երաշխավորվել է ԵՊՀ եվրոպական լեզուների և հաղորդակցության ֆակուլտետի անգլերենի թիվ 1 ամբիոնի և պարբերականի խմբագրակազմի կողմից, ընդունվել է տպագրության՝ 31.05.22: